

Media-aandacht: Hulp of hindernis?

De berichtgeving over Mauro in de Nederlandse media

Meer weten?

Internet

- www.nieuwsmonitor.net
- Twitter: [@Nieuwsmonitor](https://twitter.com/Nieuwsmonitor)

Onderzoekers

- Joep Schaper**
- Kasper Welbers**
- Maurits Denekamp**
- Kim Janssen**
- Nel Ruigrok**
- 06 27 588 586
- nelruigrok@nieuwsmonitor.nl

De afgelopen week waren de media gevuld met Mauro. Hij werd het gezicht voor de alleenstaande minderjarige asielzoekers (ama's) in Nederland. De organisatie Defence for Children, die zich inzet voor de rechten van het kind, heeft hierbij actief de media gezocht om aandacht te vragen voor Mauro. Op deze manier probeerde zij de beslissing van Minister Leers te beïnvloeden. CDA Kamerlid Mirjam Sterk vroeg zich op Twitter af of dat wel een verstandige strategie is. Zij stelt dat er waarschijnlijk meer mogelijk was geweest zonder de media-aandacht. Defence for Children spreekt dit tegen. Volgens woordvoerdster Carla van Os is een mediacampagne het uiterste middel dat de organisatie inzet, als de andere lobbymogelijkheden zijn uitgeput. Hoe dit ook zij, de media-aandacht is gelukt; Mauro werd een week lang "Talk of the Town" in Nederland. In totaal publiceerde de Nederlandse dagbladen van 26 oktober tot en met 3 november ruim tweehonderd artikelen dan wel items in televisieprogramma's over de zaak Mauro. In dit rapport gaan we in op de aandacht voor Mauro in de Nederlandse media.

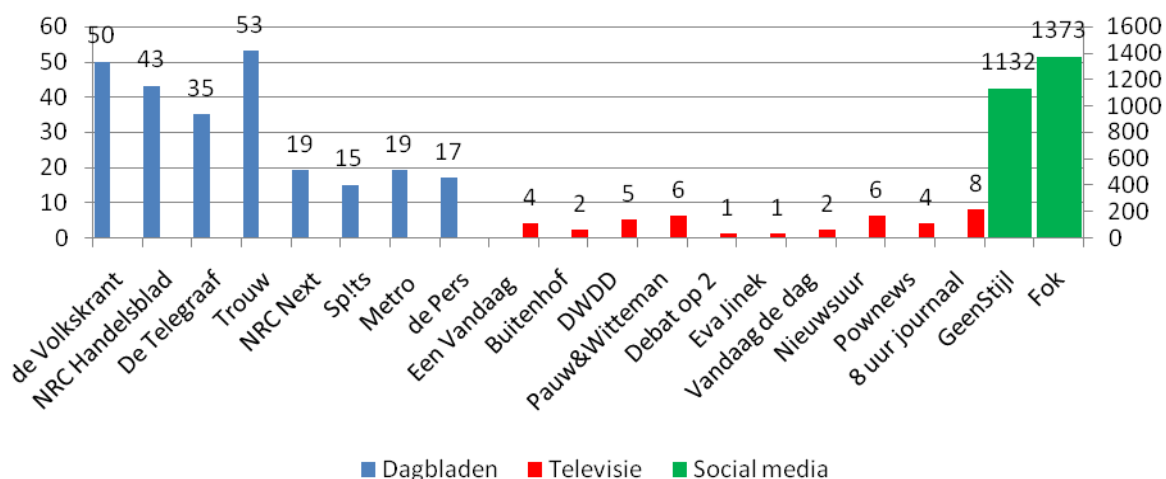
→ Nieuwsmedia en methode

Deze media-analyse is gebaseerd op een automatische- en een handmatige inhoudsanalyse. Voor alle analyses geldt dat we alle artikelen hebben meegenomen die minstens een keer de naam Mauro bevatten. Zie www.nieuwsmonitor.net/methode voor de beschrijving van de methodes die we hanteren voor zowel de automatische als de handmatige analyse.

→ Aandacht voor Mauro

In onderstaand figuur geven we een overzicht van de hoeveelheid aandacht voor Mauro in de verschillende media. Op de linker- en rechteras de hoeveelheden zoals gevonden in de dagbladen en in de televisieprogramma's. Op de rechteras de hoeveelheden items zoals gevonden op de social media. Zowel op GeenStijl.nl als op Fok.nl maakt Mauro ook veel los.

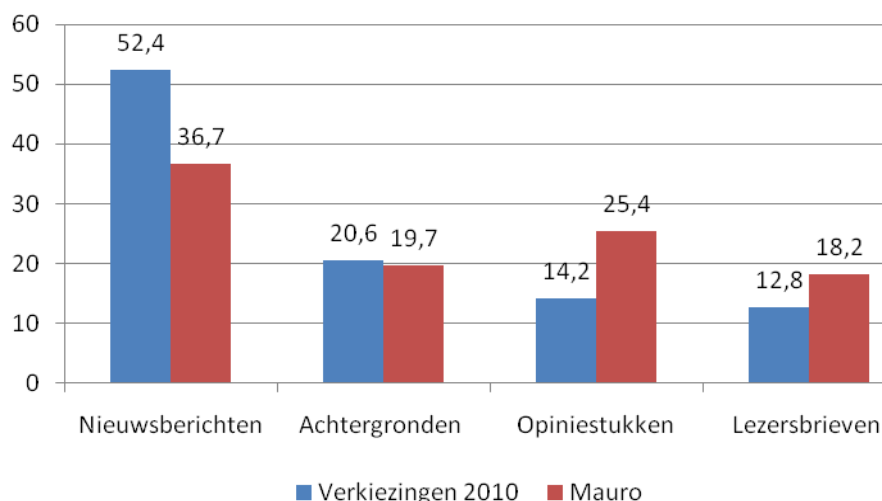
Figuur 1. Aandacht voor Mauro in de verschillende media

Naast de berichtgeving over Mauro in het NOS journaal en bij Nieuwsuur zien we opvallend veel nieuws bij Pauw & Witteman. Maar liefst 6 maal gaat het gesprek over Mauro. Vanaf het moment dat minister Leers besluit geen vergunning te geven, op 26 oktober, besteedt het programma iedere uitzending aan de jonge Angolees.

We zien dat van de dagbladen de meeste artikelen te vinden zijn in *Trouw*, gevolgd door *de Volkskrant*. In *NRC Next* vinden we evenveel artikelen als in de gratis dagbladen. Opvallend aan de berichtgeving is een sterke focus op opinievorming. In de dagbladen bestaat ruim een kwart van het nieuws uit opiniestukken van experts, politici of de redactie zelf. Daarnaast wordt het nieuws voor bijna 20% gevormd door lezersbrieven. In vergelijking met de afgelopen verkiezingscampagne is dit een aanzienlijk verschil, toen de lezersbrieven nog geen 13% van het nieuws vertegenwoordigden.

Figuur 2. Soorten nieuws in de dagbladen

→ Verloop van de aandacht

Trouw is de eerste krant die over Mauro schrijft. Op 3 februari schrijft de krant over jeugdige ‘vreemdelingen’, onder wie Sahar Hbrahimgel, die uitzetting boven het hoofd hangt. De laatste mogelijkheid voor een verblijfsvergunning ligt in de handen van de minister, de kop is dan ‘Hopen op een gebaar van de minister’ (*Trouw*, 3 februari 2011).

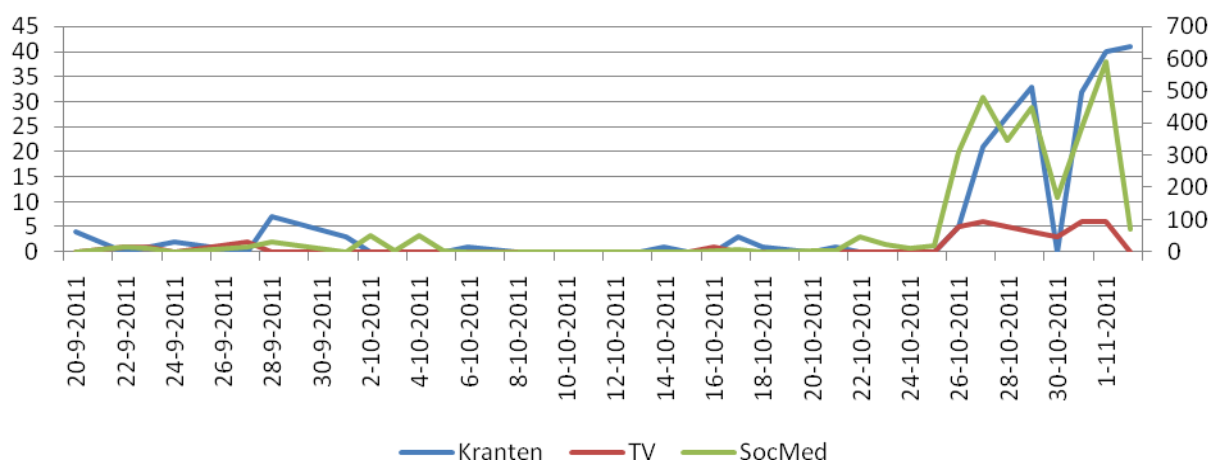
Onder de kop “Een nieuw gezicht, dit keer van een jongen” besteedt *NRC Handelsblad* op 29 juni 2011 uitgebreid aandacht aan Mauro. Zo wordt een brief van Mauro gericht aan minister Leers geplaatst. In deze brief vraagt hij om te mogen blijven: “Ik zou u, meneer Leers, willen vragen of u toch nog een keer goed zou willen nadenken over mijn zaak” (*NRC Handelsblad*, 29 juni 2011). Ook het CDA wordt in *NRC Handelsblad* in een adem genoemd met Mauro: “En opnieuw heeft het CDA het lastig” (*NRC Handelsblad*, 29 juni 2011). Binnen de partij is veel discussie over de juiste te volgen koers. De situatie van Mauro wordt hier als voorbeeld aangehaald: ‘Dat immigratie een moeilijk onderwerp is voor het CDA, blijkt ook uit het geval van de 18-jarige Angolese jongen Mauro. Ook is er aandacht voor de twee dissidenten binnen de partij. *NRC Handelsblad* citeert Kamerlid Kathleen Ferrier, die spreekt over een eerder gehouden toespraak van Verhagen: “Waar ik het ook niet mee eens ben is de sfeer in het stuk. Alsof de multiculturele samenleving het probleem is”.

In de zomer blijft het stil rondom Mauro, maar op 20 september wordt duidelijk dat Mauro niet mag blijven: “Leers stelt dat enkel een uitzondering gemaakt kan worden indien er geen afdoende opvang geboden kan worden in het land van herkomst. Dat is voor Mauro niet het geval, omdat hij nog steeds contact heeft met zijn moeder in Angola, aldus het ministerie” (*NRC Handelsblad*, 20 september 2011). Daarnaast willigt de rechter het adoptieverzoek van de pleegouders niet in.

Mauro is in deze periode te gast bij Pauw & Witteman, waar hij zijn verhaal vertelt. Aan het gesprek neemt ook de advocaat van Mauro deel. Hij stelt onder meer dat minister Leers mede verantwoordelijk is voor de situatie. Op 28 september laat minister Leers weten dat hij heeft besloten om de zaak van Mauro nog eens zal bekijken, waarna de media berichten dat de uitzetting van Mauro nog geen uitgemaakte zaak is.

Op 26 oktober komt de nieuwsstroom op gang die zal leiden tot een explosie aan media aandacht voor de kwestie Mauro. Er is verdeeldheid onder de kranten over de stand van zaken. In *NRC Next* staat: 'Asielzoeker Mauro krijgt een studievizum', terwijl *Sp!ts* kopt 'Misschien nog kans voor Mauro', en in *NRC Handelsblad* de kop 'Niet alleen Mauro, ook Leers verliest'. Tofik Dibi van Groenlinks laat in *Sp!ts* weten dat minister Leers "toch nog een gaatje in de wet heeft gevonden om Mauro enig perspectief te bieden. Hij zou een studievizum aangeboden hebben gekregen, hij zou dan geen verblijfsvergunning krijgen" (*Sp!ts*, 26 oktober 2011). In *Trouw* wordt het lot van Mauro gekoppeld aan het CDA, de partij zou voor de oplossing moeten zorgen. Op 27 oktober wordt Mauro in de berichtgeving vooral een CDA probleem: 'Tweespalt in CDA over zaak Mauro' aldus *Metro* en in *De Telegraaf* de kop 'Onrust bij CDA om Mauro'. De onrust binnen het CDA worden breed uitgemeten in de kranten. Tegelijkertijd wordt het contrast geïllustreerd met de partijen die Mauro graag in Nederland houden, de oppositiepartijen zijn eensgezind in hun diepe teleurstelling over het besluit van Leers.

Figuur 3. Aandacht voor Mauro in de Nederlandse media

In bovenstaande figuur de hoeveelheid aandacht voor Mauro in de dagbladen (*de Volkskrant*, *NRC Handelsblad*, *Trouw*, *De Telegraaf*, *Sp!ts*, *Metro* en *De Pers*) bij de publieke omroepen (Journaal, actualiteitenprogramma's, achtergronden en de praatprogramma's DWDD en Pauw&Witte) en op sociale media (GeenStijl.nl en Fok.nl). Op de linker-as staan het aantal artikelen/items waarin Mauro wordt genoemd zoals gevonden in de dagbladen of op televisie. Aan de rechterkant staat het aantal berichten zoals gevonden op social media vermeld.

De dag die volgt op het debat schrijft *De Telegraaf*: 'Een Kamermeerderheid staat achter het besluit van minister Leers (Immigratie en Asiel) dat er voor de uitgeprocedeerde jongen geen uitzondering gemaakt kan worden' (*De Telegraaf*, 28 oktober 2011). *NRC Next* komt met de kop 'Kamermeerderheid steunt uitzetting Mauro'. Mauro zelf komt ook aan het woord. Zo valt in *Metro* te lezen dat hij met tegenzin terug zou gaan. Het CDA blijft nieuwswaardig. Zo vinden we in *NRC Next* een uitgebreid stuk over de problematiek, waarbij leiderschap het grootste CDA probleem is, aldus de krant: "Naar wie luisteren we als het moeilijk wordt – zoals gisteren, in de kwestie-Mauro?" (*NRC Next*, 28 oktober 2011). Op 29 oktober is het de dag van de analyse en achtergronden bij het nieuws, waarbij de diverse kranten een andere invalshoek kiezen. Zo is in *De Telegraaf* te lezen: 'Op naar volgende Mauro. Na de uitzettingsrel volgt rij anderen', en wordt in *NRC Handelsblad* de vraag gesteld: 'Waar gaat de Nederlandse politie over: Mauro of de euro?' In *Trouw* wordt getwijfeld aan de regelgeving, zo blijkt uit de kop 'Absurd debat over Mauro bewijst des te meer dat de regels zelf niet deugen', terwijl in *de Volkskrant* een pleidooi staat om Mauro in Nederland te houden, 'Leers kan Mauro wel degelijk verblijfsvergunning verlenen'. Maandag 31 oktober en dinsdag 1 november staan in het teken van de positie van het CDA. "CDA verzint list voor Mauro" kopt *De Telegraaf* op 31 oktober 2011. De list komt er. De volgende dag wordt bij het debat besloten dat Mauro in Nederland mag blijven terwijl hij een studievizum aanvraagt. Volgens *de Volkskrant* (2 november 2011) "Een uitkomst waarmee CDA meer geholpen is dan Mauro".

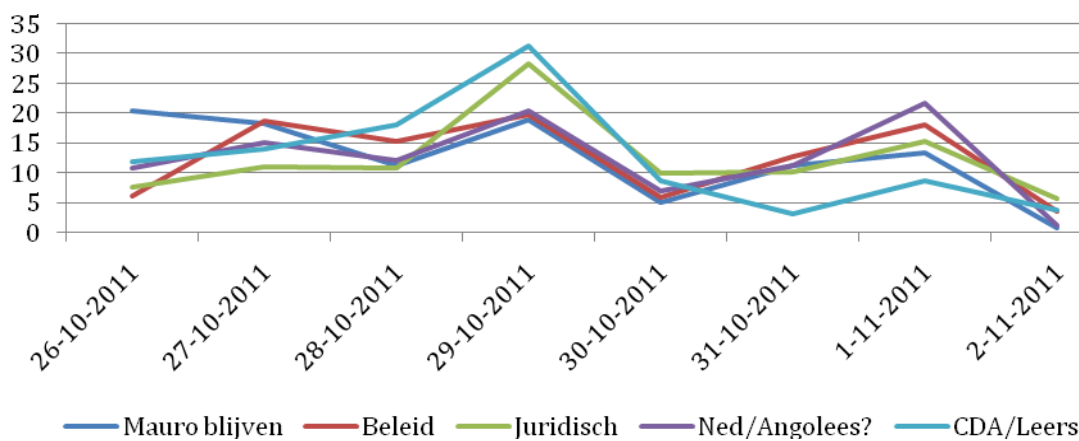
→ Welke thema's staan centraal?

In de vorige paragraaf zagen we dat de berichtgeving rond Mauro vooral inhoudelijk van aard was. In deze analyse kijken we naar de inhoud en beschouwen de verschillende perspectieven op de zaak. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van een automatische inhoudsanalyse¹ en hebben we naast de dagbladen ook de televisieuitzendingen en social media betrokken in de analyse. Uit de analyse komt naar voren dat er vijf verschillende perspectieven te vinden zijn in de berichtgeving.

- 1) De vraag of Mauro moet blijven
- 2) Het beleid van de regering ten aanzien van vreemdelingen en met name kinderen
- 3) Het juridische kader waarbinnen het beleid zich afspeelt
- 4) De vraag of Mauro geïntegreerd is in Nederland dan wel de moeite die hij zal hebben in Angola
- 5) De positie van het CDA en minister Leers

In figuur 4 staat weergegeven hoe deze perspectieven zich ontwikkelden in de berichtgeving van zowel de dagbladen, televisie en op social media de afgelopen week. De verschillende lijnen geven het percentage weer dat het thema vertegenwoordigt in het totale nieuws over Mauro.

Figuur 4. Thema's in het nieuws over Mauro

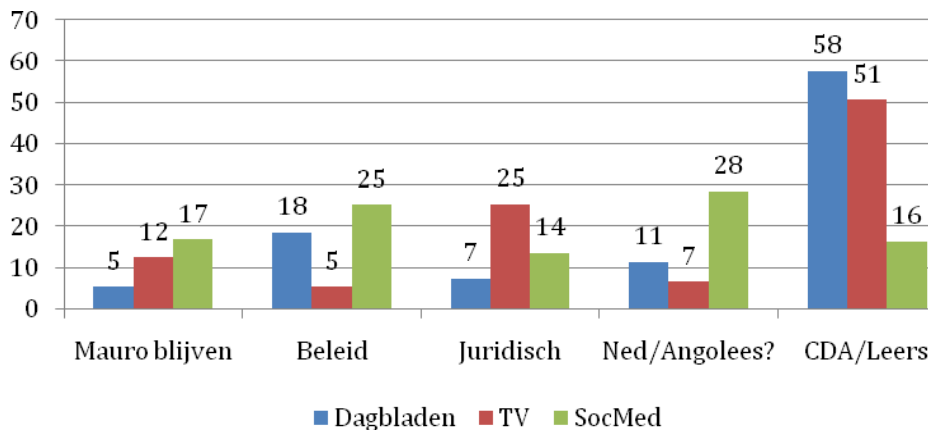

*Omdat in een artikel geen frame of meerdere frames genoemd kunnen worden, komen de percentages niet iedere dag opgeteld op 100 procent uit.

De discussie in de berichtgeving begint vooral met de vraag of Mauro zou moeten blijven of niet. Al snel wordt de discussie over het beleid meer prominent in het nieuws gebracht. Ook begint Mauro een probleem van het CDA te worden. Dit is vooral te zien in het weekend, wanneer het CDA congres plaatsvindt. Aandacht voor CDA en minister Leers ebt weg als de beslissing is genomen. Dan is er in de berichtgeving vooral aandacht voor de vraag hoe Mauro in Angola kan aarden als hij dat al kan en hoe hij geïntegreerd is in Nederland.

¹ Zie voor een beschrijving van de methode: www.nieuwsmonitor.net/methode

Figuur 5. Thema's in de berichtgeving over Mauro in de verschillende media

De verschillende media leggen in de berichtgeving verschillende accenten. We zien dat de dagbladen zich vooral richten op de strijd binnen het CDA en de problemen rondom minister Leers. Ook het beleid rondom de uitzetting van minderjarige asielzoekers komt in de dagbladen veel aan de orde. Ook op de Televisie vormen de problemen binnen het CDA het belangrijkste perspectief. Daarnaast komt het juridische kader waarbinnen de zaak zich afspeelt veelvuldig terug op televisie. De internetters maken zich minder druk om dit aspect van de zaak. Ook hebben zij weinig oog voor de problemen binnen het CDA. Zij richten zich op de persoonlijke omstandigheden van Mauro en de vraag of hij geïntegreerd is in Nederland en hoe hij zou moeten aarden in Angola.

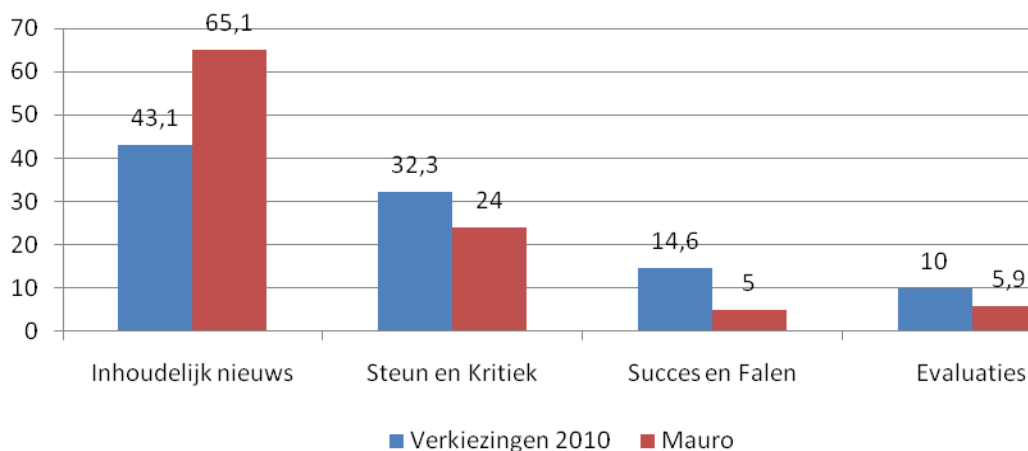
→ Hoe hebben de dagbladen over Mauro bericht?

In de volgende paragrafen kijken we naar de manier waarop de dagbladen hebben bericht over de zaak Mauro. Hierbij maken we gebruik van een handmatige inhoudsanalyse en richten we ons alleen op de dagbladen. Na een overzicht van de verschillende soorten nieuws die we onderscheiden gaan we per soort nieuws verder in op de verschillen tussen de dagbladen.

→ Soorten nieuws

In (politieke) berichtgeving zijn verschillende vormen van nieuws die van belang kunnen zijn voor de betrokkenen. We onderscheiden inhoudelijk nieuws, conflictnieuws, nieuws over het succes dan wel het falen van de betrokkenen en (normatieve) oordelen.

Figuur 6. Soorten nieuws in de verschillende dagbladen

Bij het **inhoudelijke nieuws** gaat het over de standpunten van de betrokkenen in de berichtgeving. Op deze manier kunnen politieke partijen hun voorkeuren voor beleid weergeven. In het geval van Mauro gaat het vooral over nieuws over standpunten rondom de uitzetting van Mauro met de bijbehorende inhoudelijke argumenten. **Wedstrijdnieuws** – ook wel horse race nieuws - gaat typisch over succes en

falen van politieke partijen en politici. Een kop als ‘Niet alleen Mauro, ook Leers verliest’ uit *NRC Handelsblad* van 26 oktober 2011 is een voorbeeld van een dergelijke vorm van nieuws. **Conflictnieuws** gaat over wie een ander steunt of bekritiseert. Dit soort media-aandacht is voor politieke partijen zowel gewenst als ongewenst. In positieve zin zorgt veel kritiek van een politieke tegenstander ervoor dat een partij zich kan profileren. Ze krijgen op deze manier een platform om zich te verdedigen en zo hun zienswijze uiteen te zetten. **Interne steun en kritiek** is een specifieke vorm van steun en kritiek en komt uit de eigen gelederen. Voor een politieke partij is interne kritiek een groot probleem in de jacht op de gunst van de kiezer. Wanneer de gelederen niet gesloten zijn, zullen kiezers minder snel geneigd zijn op de partij te stemmen.

In vergelijking met de afgelopen verkiezingscampagne zien we dat de discussie rondom Mauro heel inhoudelijk is geweest in de berichtgeving. Bijna tweederde van het nieuws gaat over de inhoudelijke kant van de zaak. Hierbij moet worden gezegd dat steun voor Mauro in dit onderzoek is meegenomen als steun voor zijn ‘zaak’ en dus inhoudelijk en niet als steun zoals omschreven in de vorm van steun en kritiek op personen. De steun en kritiek naar de hoofdrolspelers beslaat nog geen kwart van het nieuws, waar het in de afgelopen campagne nog een derde van het nieuws bedroeg. In de berichtgeving kiezen de politieke tegenstanders vooral voor de inhoudelijke argumenten om de minister te overtuigen om Mauro te laten blijven. De evaluaties, afkomstig van de dagbladen zelf, vormen in het nieuws over Mauro ook een kleiner deel van de berichtgeving dan in de laatste politieke campagne. Ditzelfde geldt in sterke mate voor het nieuws over succes en falen van de betrokkenen.

→ Mauro uitzetten of niet?

Kijken we specifiek naar de inhoudelijke berichtgeving dan valt op dat één vraag centraal stond: Mag/Moet Mauro blijven of niet? In deze paragraaf gaan we hierop in. Hiervoor hebben we gekeken naar de handmatige analyse van de berichtgeving zoals gevonden in de landelijke dagbladen. In de tabel hieronder staat weergegeven in hoeverre de burgers, politiek Den Haag en het CDA in het nieuws kwamen met hun standpunt over deze vraag. De ‘richting’ van de statements geeft aan in hoeverre zij voor- of tegenstander waren van het voornemen om Mauro uit te zetten. De waardes kunnen variëren van -1 (uiterst tegenstander) tot + 1 (uiterst voorstander).

Tabel 1. Berichtgeving over meningen rondom het uitzetten van Mauro

	Burgers		Politiek Den Haag		CDA		Totaal	
	Aantal	Richting	Aantal	Richting	Aantal	Richting	Aantal	Richting
de Volkskrant	15	-,23	6	-1,00	14	,46	35	-,09
NRC Handelsblad	17	-,32	7	,71	11	-,14	35	-,06
De Telegraaf	21	-,71	4	,00	4	-,63	29	-,60
Trouw	41	,17	18	-,17	26	-,62	85	-,14
NRC Next	3	-1,00	7	-,71	4	-,50	14	-,71
Sp!ts	7	,14	2	-1,00	3	-,50	12	-,21
Metro	6	,33	5	-1,00	5	-,20	16	-,25
De Pers		.	3	-1,00	5	-,20	8	-,50
Totaal	110	-,15	52	-,37	72	-,26	234	-,24

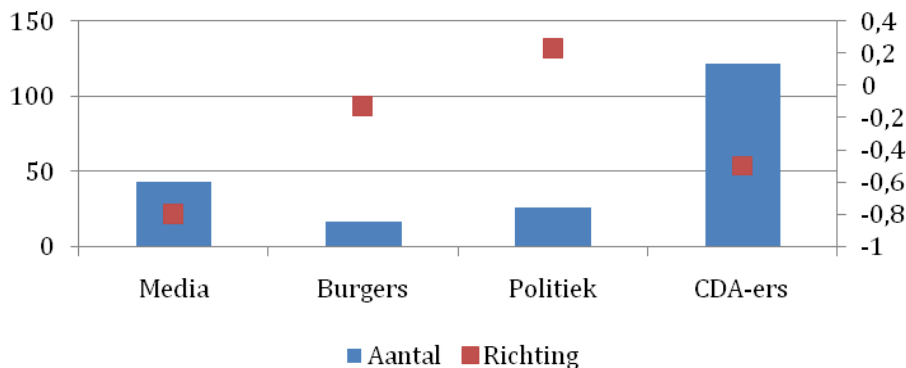
Uit de berichtgeving blijkt dat iedereen tegenstander is van het uitzetten van Mauro. Met name in *NRC Next* vinden we deze statements terug, gevolgd door *De Telegraaf*. In *NRC Handelsblad* en *de Volkskrant* komen ook voorstanders van het uitzetten van Mauro aan bod. Dit zijn vooral VVD en PVV politici die hun steun betuigen aan minister Leers.

In *de Volkskrant*, *De Telegraaf* en *Trouw* vinden we ook enkele uitspraken waarin de redactie zelf aangeeft welk standpunt zij inneemt. Deze is duidelijk: van de journalisten mag Mauro niet worden uitgezet (niet in de tabel).

→ Nieuws over steun en kritiek

Zoals we bij de bespreking van de soorten nieuws zagen, kan conflictnieuws ook goed uitpakken voor een partij, wanneer het lukt om zich duidelijk te profileren ten opzichte van de andere partijen. Voor het CDA gaat dit in het geval van de berichtgeving rondom Mauro niet op. Het nieuws over steun en kritiek concentreert zich vooral op het CDA en de verantwoordelijke minister en is slechts in beperkte mate afkomstig van de politieke tegenstanders.

Figuur 7. Nieuws over steun en kritiek op het CDA

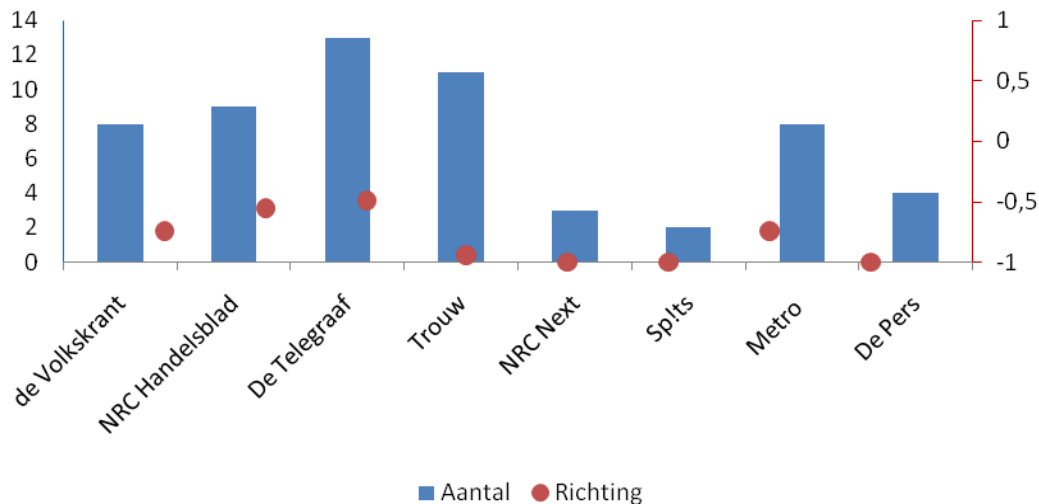
In figuur 7 geven we een overzicht. In de berichtgeving zien we dat andere politieke partijen zich licht positief uitlaten over de partij. Hierbij gaat het vooral om VVD en PVV politici die hun steun betuigen aan minister Leers. De burgers zijn licht negatief over het CDA en de redacties van de dagbladen zijn ronduit negatief over de partij. In 43 statements met een gemiddelde richting van -0,8 laten zij hun ongenoegen over de partij blijken. Dit gebeurt het sterkst in *De Pers*, gevolgd door *De Telegraaf* en *Trouw*.

Naast deze eigen mening die de dagbladen laten doorschemeren, zien we ook dat zij zich sterk richten op de interne strijd binnen het CDA. Veruit de meeste uitspraken komen uit CDA gelederen en de toon van deze statements is negatief. De gelederen zijn, afgaande op de berichtgeving, allerminst gesloten bij de ChristenDemocraten. Voor een partij die de gunst van de kiezers wil krijgen is dat een probleem.

→ Nieuws over succes en falen

Mediaberichtgeving voor partijen is van groot belang. Kritiek vanuit de media zoals hierboven beschreven is een probleem voor de partijen. Ditzelfde geldt voor nieuws waarin zij als falend worden afgeschilderd. Veel comfortabeler is het als een partij kan bogen op respect vanuit de media die vooral oog hebben voor de successen van de partij. In het geval van het CDA is dit zeker niet het geval. De kritiek is niet mals, zagen we hierboven. Daarnaast komt de partij ook regelmatig in het nieuws als falend op het dossier. In totaal vinden we 58 statement in het nieuws waarin gemiddeld als falen (-0,6) wordt neergezet. De meeste statements vinden we terug in *De Telegraaf*, gevolgd door *Trouw*. Opvallend is dat in *Metro* ook veel nieuws is verschenen over het falen van het CDA.

Figuur 8. Nieuws over succes en falen van het CDA

→ Conclusie

De afgelopen week stond Mauro centraal in de Nederlandse berichtgeving. Een ware campagne kwam op gang om Mauro in Nederland te laten blijven. Deels met succes, vooralsnog hoeft hij niet naar Angola, maar wat de toekomst brengt op dit punt is nog allerm minst zeker. Hierop konden de Nederlandse media geen antwoord bieden. Wel laat de hoeveelheid aandacht zien dat de strategie van de organisatie Defence for Children om media-aandacht te vragen voor Mauro heeft gewerkt. Of er meer mogelijk was geweest zonder die aandacht, zoals CDA-Kamerlid Sterk suggereerde in haar Tweet is niet te zeggen. Of er bij een volgende 'Mauro' wederom een mediahype zal ontstaan weet niemand. Feit is wel dat de problematiek op de agenda is gezet, dat er een oplossing is gevonden voor Mauro, zij het geen definitieve en dat de complexiteit van de gedoogconstructie in Nederland eens te meer duidelijk is geworden. Op 26 oktober jl schreef Derk Stokmans in *NRC Handelsblad* een artikel met de kop "Niet alleen Mauro, ook Leers verliest". Deze woorden blijken achteraf profetische van aard. In de laatste peiling verliest het CDA meer aanhang door deze affaire.